

Apunts de llengua

(publicat a *L'Heura digital* 41, 29 de juny de 2012)

De crisi, només n'hi ha una!

D'uns quants anys ençà que en parlem... Els entesos en la matèria diuen que és econòmica i financera; d'altres, en canvi, opinen que és de valors. Sigui com sigui, a hores d'ara ningú no discuteix que de crisi, només n'hi ha una! No obstant això, no és estrany que sovint s'evidenciï una certa confusió per referir-nos-hi i usem indistintament les formes *crisi* o *crisis*. Si en voleu saber més, continueu llegint aquest article.

- ✓ En català, la forma *crisis* usada en singular és un calc del castellà i no és correcta. Hem d'evitar, doncs, l'ús d'aquesta forma en casos com ara: **La crisis va significar la ruïna de l'empresa* per ***La crisi*** va significar la ruïna de l'empresa.
- ✓ Si aprofundim una mica més en la qüestió, comprovarem que el singular de noms cultes com *crisi*, *tesi*, *dosi*, *hipòtesi*, *anàlisi*, *parèntesi*... sempre acaba en **-i**. Les formes d'aquests noms acabades en **-s** són, doncs, de plural: *la crisi* (singular) però *les crisis* (plural), *la tesi* (singular) però *les tesis* (plural), *la dosi* (singular) però *les dosis* (plural)... Per tant, en tots aquests casos distingirem el singular del plural. Fixeu-vos en els exemples que us presentem tot seguit:

*Li han de fer *una anàlisis* clínica → Li han de fer ***una anàlisi*** clínica / Li han de fer ***moltes anàlisis*** clíniques

*Ara farem *un parèntesis* → Ara farem ***un parèntesi*** / Escriu això entre ***parèntesis***

- ✓ En les formes que hi ha a continuació, també cal distingir el singular del plural: *antífesi*, *apocalipsi*, *apoteosi*, *artrosi*, *catequesi*, *diàlisi*, *dièresi*, *diòcesi*, *èmfasi*, *esclerosi*, *èxtasi*, *gènesi*, *hipnosi*, *metamorfosi*, *neurosi*, *oasi*, *paràfrasi*, *paràlisi*, *parèntesi*, *perífrasi*, *pròtesi*, *psicosi*, *simposi*, *síntesi*, *tisi* i *tuberculosi*. Aquí teniu uns quants exemples més:

La metamorfosi del cuc o la larva en crisàlide

Un oasi de pau al centre de la gran ciutat

La paràlisi d'un membre

Van procedir a fer el recompte dels assistents ***al simposi***

 Els mots *artritis*, *hepatitis*, *viacrucis*, *xeflis*, *bilis*, *polis*, *epidermis* i *nyicris* són invariables i per tant presenten la mateixa forma de singular i de plural. Per exemple: *Pobre vailet, era un **nyicris** que amb una bufada el tombaven.*

 I per acabar, *comicis* no té forma de singular; en conseqüència, només l'usarem en plural: *Als **comicis** centuriats el vot es feia per centúries, i cada centúria tenia un vot.*